

zrealizować się nie tylko jako matki czy żony, ale również jako działaczki społeczne, osoby w pełni uczestniczące w życiu.

Sekcja III obradowała pod hasłem „Działalność społeczno-oświatowa kobiet i ich udział w rozwoju polskiej myśli pedagogicznej XIX i XX wieku”. Była to sekcja skupiająca największą grupę referatów. Obradom przewodniczyły Eleonora Sapia-Drewniak oraz Agnieszka Stopińska-Pająk.

Wysłuchano 24 referatów o bardzo bogatej i różnorodnej problematyce. Poprzez wystąpienia udało się ukazać uczestnictwo kobiety we wszystkich aspektach życia społecznego, kulturalnego, politycznego, edukacyjnego. Przedstawiono kobiety, które na polu naukowym zaznaczyły swą, często pionierską, obecność. Podkreślono wkład kobiet w rozwój takich dyscyplin naukowych, jak pedagogika społeczna, pedagogika przedszkolna, logopedia.

W sekcji IV tematem obrad były „Poglądy na miejsce i rolę kobiety w społeczeństwie, kulturze i edukacji (w świetle dziewiętnastowiecznych i dwudziestowiecznych programów i przekazów)”. Przewodniczył jej Witold Wojdyło. Tematyka dotyczyła szeroko rozumianej kwestii kobiecej, a w szczególności wizerunku matki i żony, myśli edukacyjnej, działalności politycznej, emancypacji kobiet, wykształcenia kobiet, ruchów społecznych kobiet. Referaty z tej części konferencji powstały w oparciu o bogatą bazę źródłową, m.in.: czasopisma polityczne, pedagogiczne, kulturalno-oświatowe, kalendarze, teksty literackie. Prezentowane tutaj zagadnienia zostały również poszerzone o problemy badań naszych południowych sąsiadów (wygłoszone przez Józefa Psenaka z Uniwersytetu w Bratysławie). Dotyczyły one starań organizacji kobiecych na Słowacji o założenie szkół dla dziewcząt w drugiej połowie XIX wieku.

Cennym i bardzo istotnym dopełnieniem tematyki kobiecej były trzy wystąpienia w ostatnim dniu obrad: Andrzeja Meissnera – *Wkład nauczycielek galicyjskich szkół pedagogicznych w rozwój teorii i praktyki pedagogicznej*; Romualda Grzybowskiego – *Kobiety w zakładach kształcenia nauczycieli w Polsce w latach 1945-1973*; Krzysztofa Jakubiaka – *Wizerunek matki i jej edukacja wychowawcza w świetle polskiego piśmiennictwa pedagogicznego XIX i początków XX wieku*.

Wygłoszone referaty wywołały ożywioną dyskusję i dały dowód coraz szerszego zainteresowania problematyką kobiecą. Podczas obrad plenarnych, w sekcjach, również w kuluarach, przeanalizowano szereg interesujących problemów związanych z tematem spotkania, a także wskazano nieznane i nie wykorzystane dotąd obszary badawcze.

Organizatorzy zapowiedzieli druk referatów.

Justyna Gulczyńska, Edyta Głowacka

Stanisław Kot – uczoney i polityk

W dniach 12-13 grudnia 1997 roku w Krakowie odbyła się sesja pt.: „Stanisław Kot – uczoney i polityk”. Jej organizatorami byli dyrektorzy dwóch Instytutów Uniwersytetu Jagiellońskiego: Historii – Mariusz Markiewicz i Filologii Polskiej – Andrzej Borowski.

Sesję otworzyła Alina Fitowa, słowo wstępne wygłosił rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego Franciszek Ziejka.

Postać Stanisława Kota – jednego z czołowych działaczy przedwojennego Polskiego Stronnictwa Ludowego, członka polskiej dyplomacji, polityka i badacza jednocześnie, była dotąd, z racji sytuacji politycznej panującej w Polsce do 1989 roku, zbyt słabo poznana i spopularyzowana.

Stanisław Kot przez wielu uważany był, i jest nadal, za kontynuatora polityki Wincentego Witosa, z którym współpracował i którym był zauroczony jako człowiekiem. O tym, że opinia ta jest nadal aktualna, świadczyć może fakt obecności na sesji wnuczki tego trzykrotnego premiera II Rzeczypospolitej. Sesję uświetniła ponadto obecność rodziny prof. S. Kota.

Pierwszy dzień obrad, prowadzony przez Andrzeja Podrazę, dotyczył działalności politycznej Stanisława Kota i jego obecności w Naczelnym Komitecie Narodowym w czasie I wojny

światowej, roli jaką odegrał w dwudziestoleciu międzywojennym i w czasie konfliktu 1939-1945 (m.in. jako ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w ZSRR). Część referatów z tego dnia obrad poświęcona była także roli S. Kota w polskim ruchu ludowym.

Obrazy drugiego dnia, kierowane przez Mariusza Markiewicza, dotyczyły postaci S. Kota jako badacza i uczonego. Przedmiotem jego badań były bowiem: kultura staropolska, reformacja, dzieje wychowania.

Referenci sesji reprezentowali następujące ośrodki: Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Polską Akademię Nauk, Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Bydgoszczy, Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Krakowie, Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Kielcach, Uniwersytet Łódzki.

Cennym uzupełnieniem sesji była wystawa spuścizny Stanisława Kota, zorganizowana przez pracowników Biblioteki Jagiellońskiej. Autorzy ekspozycji wykorzystali zbiory Biblioteki i Archiwum UJ, Archiwum Zakładu Historii Ruchu Ludowego w Warszawie i materiały pochodzące od osób prywatnych (w tym także od rodziny prof. S. Kota).

Edyta Głowacka, Justyna Gulczyńska

Uroczystość rocznicowa w Radziejowicach

Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna, będąca niepaństwową uczelnią z siedzibą w Skierniewicach obchodziła w dniu 31 stycznia 1998 r. w Pałacu Radziejowskich w Radziejowicach swą drugą rocznicę powstania.

Jak z historii wiemy polskie szkolnictwo wyższe o charakterze niepaństwowym, nawiązujące do tradycji europejskich w tej dziedzinie, ma bogatą i znaczącą przeszłość dla polskiej nauki i kształcenia wysoko kwalifikowanych kadr.

Nasz pierwszy Uniwersytet w Krakowie można uznać w jakimś sensie za uczelnię prywatną, gdyż, jak zauważa znany historyk wychowania Stanisław Kot, Kazimierz Wielki dla potrzeb przygotowania kadr prawników i administratorów postanowił w 1364 r. „... założyć własny uniwersytet w Krakowie”. Także nasze kolejne uniwersytety w Wilnie (1578) i we Lwowie (1661) powstały na bazie kościelnych instytucji edukacyjnych. Na prywatnej fundacji opierało się także erygowanie w Poznaniu w 1519 r., przez miejscowego biskupa Jana Lubrańskiego, uczelni o nazwie Akademia Lubrańskiego (Lubrascianum). Założona przez Jana Zamoyskiego w 1595 r. w Zamościu Akademia zasłużyła się wielce w kształceniu młodzieży polskiej z myślą o oddaniu swych sił twórczych dla dobra Ojczyzny. Hr. August Cieszkowski chcąc przełamać opór władz pruskich przeciwnych założeniu w Poznaniu, czy innym mieście zaboru pruskiego wyższej uczelni, czy uniwersytetu, stworzył na terenie swej posiadłości w Żabikowie pod Poznaniem Wyższą Szkołę Rolniczą. W okresie międzywojennym polskiemu wyższemu szkolnictwu prywatnemu przypadła ważna funkcja wyręczenia państwa w kształceniu elit młodzieży. Do szkół tych uczęszczało ok. 20% studiujących. Tradycje te przetrwały okres okupacji hitlerowskiej. Niepaństwowe uczelnie wyższe nie odrodziły się w zasadzie po II wojnie światowej. Unifikacja systemu edukacji i nauki oraz nadzór państwa i czynników politycznych uniemożliwił poza Katolickim Uniwersytem Lubelskim oraz seminariami duchownymi, rozwój niepaństwowego szkolnictwa wyższego.

Po 1989 r. nastąpił intensywny rozwój prywatnych szkół wyższych różnych typów, które przewyższają już liczbę państwowych szkół wyższych.

Jedną z nich jest Szkoła w Skierniewicach, która aktualnie na 5 wydziałach (pedagogicznym, administracji i zarządzania, ogrodnictwa, administracji i ochrony środowiska) kształci ponad 2 tys. studentów na studiach dziennych i zaocznych na poziomie licencjatu. W związku z tym, iż szkoła zdołała pozyskać odpowiednie kadry naukowe występuje obecnie o możliwość otwarcia studiów akademickich.